

Представлено фонетичний і граматичний матеріал із латинської мови, засади творення й уживання міжнародної наукової термінології та номенклатури, історико-культурні довідки про окремих визначних науковців у галузі медицини та біології різних епох. Подано широкий спектр тренувальних вправ і завдань, а також лексико-термінологічний мінімум для засвоєння і перекладання навчальних текстів, запитання і завдання для самоконтролю. Okремо наведено оригінальні тексти для читання і перекладання, усталені тематичні прислів'я та крилаті вислови латинською мовою, а також термінологічний, латинсько-український, українсько-латинський словники.

Для студентів, слухачів магістеріуму, викладачів вищих навчальних закладів медико-біологічного профілю зі спеціальності "Класичні мови".

ЗМІСТ

Список уживаних скорочень і символів	9
Передмова	11
Видатні постаті в історії медицини та біології.....	14
Lectio prima	23
Фонетика	23
Латинський алфавіт.....	23
Голосні	24
Приголосні	25
Буквospолучення <i>ti, ngu, su</i>	26
Буквospолучення <i>ch, ph, rh, th</i>	27
Довгота і короткість голосних	27
Наголос.....	28
Термінологія та номенклатура	28
Міжнародні правила стандартизації медичної та біологічної номенклатури	30
Lectio secunda	38
Морфологія. Частини мови (partes orationis)	38
Іменник (nomen substantivum)	39
Перша відміна іменників та прикметників	40
Загальні відомості про універсальні таксономічні категорії	42
Поділ біологічної та медичної термінології за окремими галузями	45
Lectio tertia	52
Друга відміна іменників і прикметників	52
Особливості відмінювання слів середнього роду	52
Словникова форма прикметників першої – другої відміни.....	52

Синтаксична будова біологічних термінів і номенів.....	55
Біномінальні терміни та номенни	
в біології: родо-видові назви	57
Уніномінальні назви таксонів вищого рангу (родин)	
у ботанічній і зоологічній номенклатурах.....	60
Міжнародні правила утворення родових назв рослин	
і тварин від імен і прізвищ.....	61
Lectio quarta	67
Дієслово (verbum)	67
Поділ дієслів на дієвідміни (conjugatiōnes).....	68
Наказова форма дієслова (imperatīvus praesentis).....	69
Теперішній час дійсного способу активного	
та пасивного стану (praesens indicatīvi actīvi et passīvi)	69
Дієслово <i>esse</i> (бути) та особливості	
його відмінювання в теперішньому часі	71
Уживання форм наказового способу дієслова	
у фармацевтичній номенклатурі.....	72
Синтаксична будова медичних термінів і номенів	72
Lectio quinta	81
Словникові форми дієслова	81
Часи системи інфекта	83
Минулий час недоконаного виду дійсного способу	
активного та пасивного стану	
(imperfectum indicatīvi actīvi et passīvi).....	84
Минулий час недоконаного виду дійсного способу	
(imperfectum indicatīvi) дієслова <i>esse</i> (бути)	84
Майбутній I (перший) час недоконаного виду	
дійсного способу активного та пасивного стану	
(futūrum I (primum) indicatīvi actīvi et passīvi).....	84
Майбутній I (перший) час недоконаного виду	
дійсного способу (futūrum I (primum) indicatīvi)	
дієслова <i>esse</i> (бути)	84

Особові та присвійні займенники	86
Особові займенники (pronomina personalia).....	86
Зворотний займенник (pronomen reflexivum)	87
Присвійні займенники (pronomina possessiva).....	88
Афіксація як універсальний спосіб словотворення в медико-біологічній термінології та номенклатурі	88
Суфіксальний словотвір іменників першої та другої відмін у медико-біологічній термінології та номенклатурі	89
Lectio sexta	96
Третя відміна іменників.....	96
Уніномінальні номенклатурні назви (рядів/порядків, типів/відділів, класів і царств) у зоологічній і ботанічній номенклатурах	98
Грецько-латинські суфікси іменників третьої відміни в медико-біологічній термінології та номенклатурі	100
Lectio septima	108
Прикметники третьої відміни	108
Дієприкметники (participia)	109
Уживання дієприкметників теперішнього й минулого часів у медико-біологічній термінології та номенклатурі	111
Lectio octava	120
Ступені порівняння прикметників (gradūs comparatiōnis adjectivōrum)	120
Особливості творення ступенів порівняння прикметників	121
Орудний порівняння (ablativus comparatiōnis).....	122
Уживання прикметників вищого й найвищого ступенів порівняння в медико-біологічній термінології та номенклатурі.....	122

Lectio nona	130
Четверта відміна іменників	130
П'ята відміна іменників	130
Префіксальний спосіб словотворення в медико-біологічній термінології та номенклатурі	132
Lectio decima	142
Числівники (numeralia)	142
Творення кількісних числівників.....	144
Відмінювання кількісних числівників.....	144
Творення порядкових числівників.....	145
Уживання префіксоїдів з елементами числівників у медико-біологічній термінології та номенклатурі	145
Позначення маси, міри об'єму і концентрацій у медицині та біології.....	147
Lectio undecima	152
Прислівник (adverbium)	152
Ступені порівняння прислівників (gradūs comparatiōnis adjectivōrum).....	153
Уживання прислівників у медико-біологічній термінології та номенклатурі	154
Хімічна термінологія та номенклатура	154
Афіксальний спосіб словотворення в хімічній термінології та номенклатурі.....	156
Lectio duodecima	163
Основоскладання як спосіб словотворення в медико-біологічній термінології та номенклатурі	163
Класифікація терміноелементів за джерелом походження та частиномовною приналежністю.....	164
Lectio tertia et decima	184
Міжнародні правила утворення видових епітетів рослин і тварин від імен і прізвищ	184

Номенклатурні назви збудників і переносників хвороб, уживані в медичній термінології та номенклатурі	185
Загальна характеристика сучасної номенклатури бактерій і вірусів	186
Lectio quarta et decima	192
Умовний спосіб дієслова (modus conjunctivus)	192
Теперішній час умовного способу активного та пасивного стану (praesens conjunctivi activi et passivi).....	192
Теперішній час умовного способу (praesens conjunctivi) неправильних дієслів	193
Рецепт (receptum)	194
Правила виписування рецептів	194
Структура рецепта та синтаксична будова рецептурного рядка	194
Уживання форм умовного способу дієслів у рецептах.....	199
Додаткові написи та загальноприйняті скорочення в рецептах.....	199
Lectio quinta et decima	208
Фармацевтична термінологія та номенклатура	208
Латинська термінологія та номенклатура основних лікарських форм	208
Тверді лікарські форми.....	209
М'які лікарські форми.....	210
Рідкі лікарські форми.....	211
Уживання біологічної номенклатури в рецептах	213
Lectio sexta et decima	218
Грецький алфавіт	218
Особливості вимови.....	219
Придих.....	219
Наголос.....	219

Транслітерація українських літер літерами латинського алфавіту.....	219
Уживання власних назв у медичній термінології та номенклатурі.....	220
Студентський гімн <i>Gaudeamus</i>	222
Список рекомендованої літератури	245
Додатки.....	228
Додаток 1. Крилаті вислови (<i>sententiae et dicta</i>)	228
Додаток 2. Оригінальні тексти для читання та перекладу	231
Hippocrātes. <i>Jusjurandum</i>	231
Hippocrātes. <i>De humoribus liber</i>	232
Hippocrātes. <i>De dentitiōne liber</i>	234
Celsi A.C. <i>De re medīca</i>	236
Linnaei C. <i>Flora Lapponica</i>	238
Pallasii P.S. <i>Zoographia Rosso-Asiatica</i>	247
Додаток 3. Словники	259
Термінологічний словник.....	259
Латинсько-український словник.....	266
Українсько-латинський словник	360
Іменний покажчик	366